కొరడా

సి.యస్.రావు

తూర్పు కనుమల దక్షిణ భాగంలో చిన్నగూడెం. పట్టణాలు పట్టణనాగరికత; కుట్రలు కుతంత్రాలు రాజకీయాలు రచ్చబండలకూ - చాలా దూరంగావున్న గూడెం.

మల్లెపువ్వులాంటి మనసులుగల మనుషులున్న గూడెం, అదే రామగూడెం.

రామగూడెం గాంధీకంటె ముందు పుట్టింది. సీతారామరాజు కాలంలో గాంధీ పేరు విన్నారా జనం. కాని, గాంధీజీ దేశానికి తెచ్చిన మార్పు అక్కడికి చేరలేదు. దేశానికి వచ్చిన స్వాతంత్ర్యం అక్కడి జనానికి అందలేదు. అయిదేళ్ళకో సారి యిద్దరు లేక ముగ్గురు బస్తీబాబులు రెండు లేక మూడు పెట్టెలు, చక్కనిరంగు కాగితాలు తీసుకొస్తారు. ఆ చక్కని రంగు కాగితాన్ని ఓసారి పెట్టెలోవేస్తే మళ్ళీ తిరిగిరాదు.

“సౌరాజ్జం అంటే అదేకామోసం” అనుకునేవాడు కొండదొర సింహాద్రి.

స్వరాజ్యం వచ్చాక ఒకే ఒక కొత్త మార్పువచ్చింది. ఎక్కడినుంచో వచ్చారు. ఓ పెద్దదొర - రాయలందొర. కొండకింద భూమిని కొన్నాడట.

కొన్నదానికి కొలతలేదు.

యేటా ఆభూమి పెరిగిపోతూనేవుంది.

భూమిలోంచి నీళ్ళు పుట్టించాడు రాయలందొర. చెఱుకు పండించాడు. అక్కడి అలగా జనం ఎరుగని వన్నీపండించాడు - అక్కడి జనంచేతే పనిచేయించాడు.

కాని ఆపంటలు అక్కడి జనంకోసం కాదు.

ఎక్కడోవున్న నాగరికులకోసం-తనకు కావలసిన డబ్బుకోసం-

ఆ గూడెంజనం అంతా ఆయన దగ్గరే పనిచేస్తారు. కొత్తలో, రోజుకి మనిషికి పావలాకూలి. ఇప్పుడిప్పుడే రూపాయి. గుండ్రని బిళ్ళకాదు. పెళపెళలాడే రంగు కాగితం.

రూపాయినిచూసి ఆ జనం పొంగిపోతారు, ఒక్కరోజులో ఒక రూపాయిని ఎప్పుడూ యిదివరలో అక్కడి జనం చూడలేదు.

అందుకే అక్కడి జనానికి రాయలందొరంటే భక్తి. తప్పుచేస్తే కొరడాతో కొడతాడు. నోటికొచ్చినట్టు తిడతాడు.

అయినా అక్కడిజనం మాట్లాడరు.

అలాటి అధికారం ఆయనకుందనుకుంటారు.

ఆయనదగ్గర తుపాకి వుంది-తేడా పాడా వస్తే కాల్చేస్తాడు.

అందుకే ఆయనంటే భయం!

ఎవ్వరూ ఎదురుచెప్పరు రాయలందొరకి. ఆయన చెప్పింది చెయ్యాలి - ఆయన యిచ్చింది పుచ్చుకోవాలి - అడ్డు చెబితే కొరడా దెబ్బలు తినాలి!

అదీ అక్కడి రాజ్యం!

కొండదొర సింహాద్రి పనిచెయ్యక్కర్లేదు. తక్కిన జనంచేత చేయిస్తాడు. అయినా అతనికూలి అతనికి వస్తుంది. కొండదొర సింహాద్రి కొడుకు అప్పన్న. అప్పన్నకి రాయలందొర దివాణంలోనే పని.

పేరుకి దొర-సింహాద్రి.
నిజందొర-రాయలందొరే!

ఆ గూడెంలో ఓ సింగంపిల్ల-దానిపేరు సింగి. “నా”అన్నవాళ్ళు ఎవ్వరూ లేరు సింగికి, కాని గూడెంలోని జనం అంతా సింగి జనమే. అంతా సింగి నోటికి దడిసే వాళ్ళే-సింగిని మంచిచేసుకునేవాళ్ళే. ఎవరికైనా సాయపడుతుంది సింగి.

కొండల్లో కోనల్లో ఆడుకుంటూ పరుగెత్తే సెలయేరు సింగి. పళ్ళు, దుంపలుతిని బ్రతికేది సింగి. అక్కడి అందరు ఆడాళ్ళ లాగే రవికంటే తెలీదు సింగికి.

కళగల ముఖం- నల్లనివళ్ళు-నల్లపాలరాయి లాంటి నునుపు-గట్టిగల వళ్ళు - కవ్వించే చూపులు - యివన్నీ అందాలే - “కంచుమువ్వ”లాంటి సింగికి.

నవ్వుతూ బ్రతికే సింగికి,
నవ్వించే సింగికి.

ఆ గూడానికే ఒక సిరి,-సింగి.

కోడెవయసు కుర్రాళ్ళకి; కన్నుల పండుగ-సింగి. కొండమీంచి క్రిందికిజారే సెలయేరులో పువ్వేసి-హూడా పరుగెడుతుంది సింగి-చెట్లెక్కుతుంది - తీగలు పట్టుకు ఉయ్యాలలూగుతుంది-ఏఆనకట్టలూ లేక పొంగేనది-సింగి. నిత్యం పొంగులో వుండే నది-సింగి,

రాయలందొర నౌకరూ, కొండదొర సింహాద్రి కొడుకూ అయిన అప్పన్న - అడవిలో వెదురు పొదమాటులో మాటేశాడు. చిరుగాలికి రెపరెపలాడే చివురాకులా- సింగి తూలుతూ తుళ్ళుతూ చేరువయింది అప్పన్నకి.

సింగి జబ్బపట్టి, సందిట్లోకి లాక్కున్నాడు అప్పన్న.

విదిలించుకుని దవడ బద్దలయ్యేలా కొట్టింది సింగి-

“పోరగా! యీపాలెప్పుడేనా - నాసాయలకొచ్చినూడు - సింగంటే యేటో ఎరుకైనాదా, నేదాయింకా” అంటూ పారిపోయింది సింగి.

అప్పన్న గుండెలు మండిపోయాయి. పట్టుదల పడగవిప్పింది. ‘యాడికీ కట్టుకోకుండా ఎట్టా ఒతుకుద్దో నూత్తా” అనిదవడ పాముకుంటూ కొండదిగిపోయాడు.

అప్పన్న రాయలందొర యింటిదగ్గర వుండే నౌకరు. ఇల్లంతా తిరుగుతాడు. యింట్లో పనులన్నీ అప్పన్నే చేస్తాడు. రాజ్యలక్ష్మమ్మకి వంటలో సాయంచేస్తాడు.

రాజ్యలక్ష్మమ్మని చూస్తేనే అప్పన్నకి కడుపునిండినట్టుంటుంది-దేవతలా చూసుకుంటాడు.

సమయంచూసి రాజ్యలక్ష్మమ్మకి తన బాధ విన్నవించుకున్నాడు అప్పన్న. ‘సింగి మాగూడెంలోపిట్ట! మా పెద్దా ఒల్లు పొగరమ్మగోరు-దానికి. దాన్నికూడ యీడనే పనిలో యెడితే నాకుజోడుగుంటదమ్మ

గోరు! అన్నాడు అప్పన్న..

"దానిజోడు నీకెందుకు?" అంది రాజ్యలక్ష్మి కొంటెగా.

అప్పన్న సిగ్గుపడి తలవంచుకున్నాడు.

రాయలందొర సింగికి కబురంపాడు.

"ఆగుట్లమ్మట చెట్లమ్మట తిరగడం ఎందుకే. మనింట్లో వుండి పనీ పాటా చూసుకోకే?" అన్నాడు రాయలందొర.

"అట్టాగేదొర." అంది సింగి.

సింగి అప్పన్న కళ్ళముందు తిరుగుతోంది. పనిలో చేరిననాడే అప్పన్నని పలకరించింది, సింగి. "ఏరా అప్పన్నా! బాగుండావా?" అని.

"వాకేటి నోటు?" అన్నాడు అప్పన్న. తన చెయ్యి అనుకోకుండా దవడమీద కెళ్ళింది. కాని మనసులో ఏదో తృప్తి. సింగంటే మక్కువ-వచ్చేమక్కువ.

చెఱుకుకొట్టె. ట్రాక్టరుమీద లారీల మీద ఫాక్టరీకి తోలుతున్నారు. వంద ఎకరాలలో చెఱుకు, పొలంపని రద్దీగావుంది. పొలంలో ఒక షెడ్ వుంది. పనిరద్దీగా వున్నపుడు షెడ్‌లో మకాం చేస్తాడు రాయలందొర.

సింగి కేరేజీ పట్టుకొచ్చింది రాయలందొర భోంచేసి చుట్టముట్టించాడు గుక్కెడు పొగ బయటకి వదిలేడు. మెలిలు తిరిగే పొగలో రాబోయే ఆదాయాన్ని చూసుకుని నవ్వుకున్నాడు. కేరేజీగిన్నె కిందపడిన చప్పుడు - రాయలందొర అటుచూశాడు. సింగి ముందుకువంగి ఎంగిలాకు ఎత్తుతోంది. పమిట వదులైంది. సింగి బిగిసిన చమకట్టు బయటికి తొంగిచూసింది. ఆనల్ల పాలరాయి నునుపుమీద, బిగువు ఎద రాయలందొర కన్నుపడింది.

తన కడ్డేముందనుకున్నాడు రాయలందొర.

"సింగీ" అన్నాడు ఎటో చూస్తూ.

"యేంటిదొర?" అంటూ దగ్గరకొచ్చింది సింగి.

చెయ్యి పట్టుకొని మంచంమీదకి లాగాడు. వందిట్లోకి తీసుకున్నాడు. నల్లరాళ్ళలాంటి చమకట్టు బిగువును రాయలందొర మెత్తని చేతులు పరీక్షించబోయాయి,

"దొరా!" అని అరచి విదిలించుకుంది సింగి.

"కొత్త!" అనుకొన్నాడు రాయలందొర మనసులో, నవ్వుతూ అడుగు ముందుకేశాడు.

"దోసం దొరా!-యీ దొచ్చిన గుంట మొగోల్ల తాకనాదంట - మా రత్తాలు పిన్నమ్మ సెప్పింది. అందుకే అప్పన్నని ఓపాలి ఒడూదేసినాను. నాకు కోపమొత్తే వల్లుతెల్దు మరి!" అంది సింగి వణికిపోతూ.

"భయపడకే. నాతోవుంటే దోషంలేదే, సీయీగు వాళ్ళతో వుండకూడదు, నేను మీ కందరికీ దొరనికదా" అంటూ నీతిబోధించాడు రాయలందొర.

'మరి నువ్వూ మొగోడివేగాదొరా?' అంది సింగి అమాయకంగా,

"అది నామొఖం, ఏదో సరదాకాని...." అంటూ మరోఅడుగు ముందుకేశాడు రాయలందొర,

"నా మాసెడ్డా గుండదురుకున్నాది దొర" అంటూ మరోఅడుగు వెనక్కేసింది సింగి,

"భయపడకే పెర్రిమొఖమా! యిదేం తప్పుకాదే, ఆకలేస్తే కూడుతినవ్?" అంటూ పంచి మాటలతో సింగిని లొంగదీసుకున్నాడు రాయలందొర,

కాని సింగికి యిదేమీ నచ్చలేదు, ఎవరికీ చెప్పకోలేదు, కాని. అప్పన్ననిచూస్తే మాత్రం జాలేసింది సింగికి.

"అప్పన్న నావాడోడు నాగూడెంవోడు. ఆడేంపాపం సేసినాడు? యీ పాలడిగితే కాదన్నడు" అనుకుంది సింగి,

ఓనాడు. అప్పన్న తన మనసులోని మాట రాయలందొరకి చెప్పుకున్నాడు.

"సింగిని కట్టుకోవాలని మనసౌతోంది దొరా?" అన్నాడు అప్పన్న- అదునుచూసి రాయలందొరతో.

"సరే" అన్నాడు రాయలందొర.

కొంతదొర సింహాద్రితో చెప్పి, సింగికి అప్పన్నకి రాయలందొర పెళ్ళి చేయించాడు,

సింగి అప్పన్నని పువ్వులా చూసుకుంటుంది. అప్పన్న సింగిని పెంపుడు లేడికూనలా ముద్దాడతాడు. ఒకళ్ళని చూసి ఒకళ్ళు పొంగిపోతారు,-ఒకళ్ళని వదలి ఒకళ్ళు వుండలేరు-చూసుకోకుండా వుండలేరు.

ఓనాడు పనిరద్దీగావుండి అప్పన్నపొలంమీదకెళ్ళాడు. యింటిపని పూర్తయ్యాక, సింగికి అప్పన్నని చూడాలనిపించింది. పొలంలోకి పరుగెత్తింది-షెడ్ దయ్యంలా కనపడింది. షెడ్ పక్కనించే వెళ్ళాలి తను. తలుపుకన్నంలోంచి లోపలికి చూసింది. తనకళ్ళనుతనే నమ్మలేకపోయింది.-రత్తాలు పిన్నమ్మ రాయలందొరతో మెలేసుకుని మంచంమీద దొల్లుతోవుంది.

'తనకి దోసమనిసెప్పి, రత్తాలుపిన్నమ్మే దోసం సేత్తందేటి?' అనుకుంది. 'ఏమైనా రత్తాలు పిన్నమ్మనడగాల. అనుకుందిసింగి.

సందచీకటి పడ్డాక గూడెంలోకెళ్ళింది సింగి- రత్తాలు పిన్ని గుడిశలోకి దూరింది.

'రాయేగుంటా'? అందిరత్తాలు.

'పిన్నమ్మా! నేనో మాసడగనా?'

'ఏటేటే! అడుగూ'

"నువ్ సెడ్‌నో మద్దేనేల సేసిన పని- దోసంకాదేటే!' అంది అమాయకంగా సింగి.

రత్తాలు ముఖంలో ఏంతో ఉదాసీనత కనపడింది, మాటల్లో నిస్సహాయత నిండిపోయింది, 'రాయలందొర పగ-పాంపగే. కాదంటే. కాటేత్తదే. కొరడా వున్నాదాయనకాడ. పిత్తోలున్నాదాయనకాడ. కాదంటే మల్లీ యేంపెతూరో, అని ఆయనమాటకడ్డు సెప్పరే మనోళ్ళంతా'' అంది రత్తాలు.

'మన సింవాద్దిరిదొర అట్టాటివసెప్పదేనా సేసాదంటే పిన్నమ్మా?'

'మనదొర పుట్టినకాడనుంచీ దొరేనే. రాయలందొర నడమంతరందొర. మరేం సేత్తాం సెప్పేగుంట.' అంది రత్తాలు బాధగా.

ఇంతలో మడంపొగూదుకుంటూ సముద్రం వచ్చింది. 'యాడనుంచో బస్తిబాబ ఒచ్చినాడే. మనగూడెం వోల్లందరికీ మంచి సెపుతాదంటే. రండర్రా యల్లాం సింవాద్దిరి గుడిశకాడకి' అంది సముద్రం.

సింహాద్రి గుడిశ గూడెంమధ్యలో వుంది. అందరూ చేరారక్కడికి--

బస్తీబాబు సన్నగా-పొడుగ్గా వున్నాడు, లావుపాటి కళ్ళద్దాలు పెట్టుకున్నాడు. పదిహేనుమైళ్ళు గుట్లమ్మటా చెట్లమ్మటా నడచి, వాళ్ళందరినీ కలవడానికి వచ్చాడట-. అతను వాళ్ళకి చెబుతున్నాడు--

అతనుచెప్పే పద్ధతిలో ఒ ప్రత్యే కత అతని మాటల్లో హావ వాల్లో - ఆజనాన్ని చూచి అతను పొ దే ఆవేదన - వాళ్ళ బ్రతుకులు బాగు చేయగలనన్న ఆత్మవిశ్వాసం - బాగుచే్యాలన్న దృఢనిశ్చయం కంచులా మ్రోగుతున్నాయి - నిప్పులా కణ ణలాడుతున్నాయి — ఇలా అన్నాడతను - 'పట్నంలో రోజుకి, మనిషికి లుగు రూపాయలకూలి. అక్కడ పొలంపని చే కునేవాళ్ళపిల్లలకి చదువుకొనేందుకు బ లున్నాయి - జబ్బులుచేస్తే ఆసుపత్రు న్నాయి -, యిప్పుడు రాయలంగారు పం స్తున్న పొలం - అంతా ఆయనది కాద . ఆయన మొదట్లోకొన్నది యిరవై రాలే. అంటే యిప్పుడు ఆయన సా చేస్తున్నదాంట్లో యిరవయ్యోవంతు. మి లిందంతా మీ అందరిదీను, మీరు ముందు పండించుకుని ష టే, మీదే అయ్యేది అపొలం. అంచే మీరంతా రేపటినుంచి మనిషికి నాలుగు పాయల చొప్పున కూలి యిమ్మని రాయల గారిని అడగండి'

'నాలుగుదుడు - రోజుకినాలుగు దుడ్డులే. ఓలబ్బో - యాడిత్తడేటి' అని జనంలో కలకలం

'మీ పిల్లలకి శాలలు, మీ కందరికి యితర సదుపాయాలు కావాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరండి - కోరడంకాదు అడగండి. ఆజ్ఞాపించండి. మీరువ్యవసాయం చేసుకునేందుకు పొలంకావాలని ప్రభుత్వాన్ని అడగండి''యింకా ఏదోచెప్పబోయాడతను -

మళ్ళీ జనంలో కలకలం. 'ప్రభుత్వం అంటే ఏమిటి? యాడున్నదది? ఎట్టాగుంటదది? ఈ దొర వూసులన్నీ కనికట్టు నాగున్నాయ్'.

బస్తీబాబు మాట్లాడడం ఆపు చేశాడు.

"వీళ్ళకి ఎలా నచ్చచెప్పాలో" అనుకున్నాడు.

కొండదొర సింహాద్రి వుండబట్టలేక పైకి అనేశాడు "సీతాపురం కూలోళ్ళకి గురికుదరటంలేదు బస్తీబాబు "యీడ మాకు రాయలందొర పనిసూపిస్తన్నాడూ. కూలిత్తన్నదూ— నీరు ఆ దొరది. పొలం ఆ దొరది. మేం ఎగసాయం సెయ్యాలన్నా. మాకు ఏరేడదీ?. యీ పెల్లా గుల్లా ఎట్టాసాగాలి యీదొరా?. ఏదోమఎ సెపుతుంటే మేంవ్ ఎనుకుంటన్నాంగాని. మడిసికి నాలుగుమూర్తులు కూలేకి త్తరయ్యా?' అన్నాడు సింహాద్రి.

అందరూ గొణ్ణెలా తలలూపారు.

బస్తీబాబుకి మరీ పట్టుదల పెరిగిపోయింది.

"నాతో మీ మనిషొకడిని పంపండి. నే చెప్పేదంతా నిజమో అబద్ధమో చూసి రామా" అన్నాడు.

వాళ్ళగూడెం వాడొకడు ఆ బస్తీబాబుతో పట్నానికి వెళ్ళాడు.

వెళ్ళినమనిషి, బస్తీబాబు త్వరలోనే తిరిగి వచ్చారు. జనం చుట్టూ చేరారు.

"బస్తీబాబు సెప్పిందినిజం ఆడ-మడిసికి రోజుకి నాలుగు రూపాయలు కూలి. ఆల్లంతా వరికూడు తింటన్నారు. వొల్లంతా గుడ్డకట్టుకొంటున్నారు. మిద్దెల్లో వుంటన్నారు. ఆ నోకవే యేరు. ఆడ నరూ దొర లేనేప్" అన్నాడు మరోలోకానికి వెళ్ళి వచ్చిన వాడిలా-ఆ మనిషి.

జనంలో ఆశ పెరుగుతోంది. అసంతృప్తి రగుల్కొంటోంది. ఆ విషయాలే. ఆ మాటలే పదేపదే. అంతా. ఆడ,మొగా, ముసలి-పడుచూ-అంతా-అదే మాట మళ్ళీ మళ్ళీ చెప్పుకుంటున్నారు.

ఓనాడు రాయలందొర జనానికికూలి యిస్తున్నాడు. రాయలందొర పెరట్లోకి జనం అంతా చేరారు.

"బస్తీలో రోజుకి నాలు రూపాయలిత్తారంట కూలి; మరి యీడకూడ .."

రాయలందొరకి - ఎవరో వెనకనుంచి కొరడాతో కొట్టినట్టయింది.

"అయితే?" అన్నాడు రాయలందొర రక్తాన్నంతా కళ్ళలోకి తెచ్చుకొని.

"మాక్కాడ ఆ లెక్కనే యిప్పిత్తే-"

'యిప్పిస్తా' అని రాయలందొర లోపలికెళ్ళిపోయాడు.

జనం ఒకరి ముఖాలు ఒకరు చూసుకుంటున్నారు. అందరి ముఖాల్లో ఏదో ఆందోళన—

రాయలందొర తిరిగివచ్చాడు కొద్దిక్షణాల్లో.

"మీరు వెళ్ళండి" అన్నాడు రాయలందొర చేతులు వెనక్కి కట్టుకొని.

జనం అంతా కొండయ్యని చూశారు. ఒక్కొక్కళ్ళే వెళ్ళి పోతున్నారు. ఒకరివెనకాల ఒకరు జారుకుంటున్నారు. కొండయ్య గుండెలు ఎండిపోతున్నాయి. కళ్ళు మూతపడటం... వాళ్ళవెనకాలే-వాళ్ళందరి వెనకాలే కొండయ్య రెండడుగులేశాడు.

"కొండయ్యా, నువ్వాగు!" గర్జించాడు రాయలందొర.

జనం ఆగలేదు. కొండయ్యకోసం జనం ఆగలేదు. వెళ్ళిపోయారు-ఆగకుండా, కొండయ్యని వదిలేసి, వాళ్ళకోసంవాళ్ళు వెళ్ళిపోయారు.వాళ్ళందరికోసం మాట్లాడిన కొండయ్యని వదిలేసి వాళ్ళువెళ్ళిపోయారు.

కొండయ్య వణికిపోయాడు. "బస్తీబాబు ఏడీ?" అనుకున్నాడు-కళ్ళు వెతికాయి— "అంతామోసం" అనుకున్నాడు మనసులో.

పిడచ కట్టుకుపోయిన నాలికని తడిచేసుకున్నాడు. వణికిపోతున్న నరాలని బిగపట్ట తడబడుతూ.

"నేనే దొర-నీ నెక్కనే-యియ్యి" అన్నాడు కొండయ్య.

"ఇస్తారా!" అన్నాడు రాయలందొర.

రాయలందొర చేతిలోని కొరడా-ఉవ్వెత్తున లేచి వీపువెనకాలవున్న కొరడా-'ఛళ్ళు' మని పేలింది.

కొండయ్య నడుంచుట్టూ నల్లతాచులా మెలేసుకుంది. కొండయ్య పొట్టమీది మాంసాన్ని రుచిచూసి, కాస్తముక్కని పీక్కుని కొరడా పట్టు వదిలేసింది.

మర్నాడు కొండయ్య కనపడలేదు.

ఎవరూ అడగలేదు.

అడిగితే-అడిగినవాళ్ళగతీ అంతే అని వాళ్ళకి తెలుసు. కాని-అందరూ కలిస్తే?— కలిసి ఎదురుతిరిగితే?- ఆ వూహ వాళ్ళకి రాలేదు.! ఏమౌతుందో వాళ్ళకి తెలీదు.

జరిగిందంతా కళ్ళారాచూసింది సింగి. గుండెల్ని ఎవరో చీల్చినట్టు బాధపడింది.

"మేకం మడుసుల్ని మాయంసేత్తం వున్నాది. కాని మడిసి మడిసిని మాయం సేత్తం- అమ్మో!" ఆ మాటెత్తితేనే సింగి అక్కడ నిలబడలేకపోయింది.

బస్తీబాబు చెప్పిన మాటన్నీవిందిసింగి. మళ్ళీ మళ్ళీ-తనలోతను-లోలోపల అనుకుంది ఆ మాటలు-

"అసలు యీరాయలందొరయేదోడు?" అనుకుంది. మనసుకివూపిరి సలపడంలేదు. అందుకే బయటికి - రాయలందొర యింట్లోంచి బయటికి-దూరంగా పారిపోయింది సింగి-తనకొండల్లోకి-కొండల మీది అడవుల్లోకి-సెలయేరు దగ్గరికి-అంతా తిరిగిందిసింగి.

సింగి మళ్ళీ సింగం అయ్యింది.— వళ్ళు విరుచుకుంది. గాలి పీల్చుకుంది. ఆడుకుంది. సెలయేరులో పువ్వువేసి మళ్ళీ పువ్వుతో పరుగుపందెం వేసింది.-పువ్వుతో సమానంగా పరుగెడుతోంది సింగి.

"సింగీ!...." అన్నపిలుపు కొండల్లో మారుమోగింది- పదే పదే ప్రతిధ్వనించింది.

"ఓవ్...." అలి బదులుపలికిందిసింగి- పరుగుతీసింది.

ఏదో ఆపద-ఏదో ఆపదవస్తేనే ఆ పిలుపు-గుండెదడదడలాడింది.

రత్తాలు పిన్నమ్మ ఎదురైంది సింగికి- ఒగుర్చుకుంటోంది రత్తాలు?

"ఏమైనాదే?" అంది సింగి.

"మన అప్పన్న - రాజ్యలచ్చువమ్మ కునుకుతీత్తావుంటే మీద ఆలిపోయినాడంట. ఉడుంపట్టు అట్టేసినాడంట. రాయలందొర అగ్గి తంబానికి కట్టేసి, కొరడాతో సెనడాలు తీసేత్తన్నాడే.'' అంది రత్తాలు, వగుర్చుకుంటూ. వణికిపోతూ.

. సింగి పరుగెత్తింది. గాలికంటే వేగంగా - పెనుతుఫానులా, రాయలందొర వాకిట్లో వాలిపోయింది. జనంకళ్ళప్పగించి చూస్తున్నారు. ఎవ్వరూ మాట్లాడటం లేదు.

"దొరా!" సింహంలా గర్జించింది సింగి.

"ఏమిటేగింజుకుంటున్నావు?" అన్నాడు రాయలందొర.

రాయలందొర చేతిలోని కొరడా— తరతరాలుగా వస్తోన్న కొరడా.... ఇప్పటి దాకా అప్పన్న కండల్ని నంచుకు తిన్న కొరడా-సింగిమీదికి దూకింది!

సింగి బుగ్గచిట్లింది. రక్తం కారింది. లావాలాంటి రక్తం. కంటి తడి లేని గని కొండదొర సింహాద్రి కళ్ళలో నింపిన రక్తం. ఎర్రని రక్తం.

కొరడామళ్ళీ లేచింది. సింగి కొరడాని యీసారి చేతికి మెలేసుకుంది. ఒక్కగుంజు గుంజింది. రాయలందొర ముందుకి తూలాడు.

సింగి కళ్ళలోంచి నిప్పులు కురుస్తున్నాయి. చెంపనుంచి రక్తం కారుతోంది. పెదవులు వణుకుతున్నాయి. "నెత్తుటిలో దోసందొరా అంచే దోసంకాదని నన్ను సందిట్లోకి తీసుకోనేదంటరానువ్వా? "ఆకలేత్తే కూడుతినవంటే?" అన్నేదట్రా నువ్వా? అప్పన్నకీ ఆకనేసింది. క్రముందున్నా కూడు తినబోయినాడు- అది దోసం ఎట్టాగౌద్దిరా కొండయ్యకూలెక్కువడిగితే అయిపునేకుండ సేసినావు. అసలు మవు యీనుకి దొరవురా? యీ యదవలంతా ఆడోరొల్లయితే, ఆల్లాడోళ్ళని సడ్లోపలికి నువ్ దొరగిరి నెలిగిత్తన్నావ్?... నీ తాతెంరా? సన్నాసుల్లారా! యిప్పుడో యిప్పన్నని," అని సింగి వళ్ళు తెలియని ఆవేశంతో గర్జించింది.

ఇంతలో "ఫైర్" అన్న అరుపు. బూట్ల చప్పుడు- ఈలలు- "ఢాం-ఢాం" అని తుపాకుల పేల్పులు- కేకలు- ఒకొక్కక్కళ్ళేనేల కూలిపోతున్నారు.

బత్తీబాబు జనంలోంచి ముందుకొస్తున్నాడు. "పొండి- పారిపొండి" అని అరుస్తున్నాడు.

ఇంతలో తుపాకీగుండు ఎక్కడి నుంచో వచ్చింది.

"అమ్మా!" అంటూ బత్తీబాబు నేలకొరిగాడు.

అతని కళ్ళు యింకా ఆశగా చూస్తున్నాయి.

సింగి కొరడాని గుంజుకొని బత్తీబాబు దగ్గరకొచ్చింది.

కొరడాని కిందపారేసింది. కొరడాను జనం తొక్కేస్తున్నారు.

రాయలందొర వట్టిచేతుల్తో నిలబడ్డాడు.

గుండెల్లో-రైళ్ళు పరుగిడుతున్నాయి.

జనం కాళ్ళకింద నలిగిపోతున్న కొరడాని బత్తీబాబు చూశాడు. సింగి జేవురించిన కళ్ళలోకి చూశాడు. తృప్తిగా కన్ను మూశాడు బత్తీబాబు.

పెద్దపటాలం చుట్టుముట్టింది.

కొండయ్య ఆచూకీ సంగతి గురించి కాదు.

అప్పన్నని ఎవరు కొట్టారో ఎందుకు కొట్టారో కనుక్కుందుకు కాదు.

సింగి ధైర్యాన్ని మెచ్చుకుందుకు కాదు.

సింగి మాంగల్యాన్ని నిలబెట్టడానికి కాదు.

రాయలందొరని శిక్షించడానికికాదు.

శాంతి భద్రతలు కాపాడటానికి....

రాయలందొరని రక్షించడానికి....

●●●

Phone : 3692

Grams : KAGHAZ

PLEASE CONTACT

NADELLA SURAIAH & CO.,

SAMARANGAM CHOWK, VIJAYAWADA-1

FOR

ANY VARIETY OF QUALITY PAPERS AND BOARDS

OF

THE SIRPUR PAPER MILLS LTD.,
Sirpur Kaghaznagar (A. P)

ORIENT PAPER MILLS LTD.,
BRAJRAJNAGAR (Orissa)

ORIENT PAPER MILLS LTD.,
Amlai (M. P)